

Nyerges Gábor Ádám

MEGRENDÍTŐ EPISZTEMOLÓGIAI KÉTELYEK

Strál Zsolt könyvtára roppant, rettentő tekintéllyel magasodott a polgárilag tapétázott szoba fölébe. Akár egy lángoló, vérző felkiáltójel. Rajta megannyi német, francia és angol, továbbá néhány magyar nyelvű könyvvel, melyek mind arról látszottak szólni, hogy minden, úgyszólván, mennyire nem úgy van, ahogy azt a setét, felszínes világ, mint olyan, képzele. Hja, hogysíne. S illetén mivoltában egyből csendre, magába szállásra is volt hivatott inteni minden valamirevaló, előtte pillanatra elidőző intellektust. Ő sem tudja jól, mert az sem úgy van, mondja szigorú csendjével a megannyi könyvespolc, ahogy azt a valamirevaló intellektus képzelné. Micsoda kisszerű, beképzelt gőg még feltételeznie is, hogy esetleg nem rosszul tudná, ilyen jelentősen kételkedő könyvespolcok előtt kicsinykedve. A Vérszomjas Tigrisszörny azonban mindebből mit sem észlelt, lévén nem olyan valamirevaló intellektus, hogy saját tudatlanságát holmi Strál Zsolt tudós professzor könyvtárának vérfagyasztó árnyéka által regisztrálni legyen képes. Született Halmai Albert tehát e megrendítő episztemológiai kételyekre fittyet se hányva ment tovább, amerre A Vérszomjas Tigrisszörny puhán lopódzó lépteit vezérelte. Öt éve éltek már együtt, ő és a Szörny. Az elmúlt pár hónapig nagyobbbészrt Halmai Albert akarata volt az erősebb, s ahányszor A Vérszomjas Tigrisszörny olyasfélét sugott a fülébe, hogy kinek az arca tetszett meg neki, letépés céljából, hogy kinek a vérében volna jó forró fürdőt vennie, kinek mely csontjai reccsenésének zenéjére hegyezné a fülét – Albert nagy levegőket vett, s ilyen-olyan pótcselekvésekkel addig nyugtatta magát, míg a Szörny sűgása csak afféle irritáló háttérzajjá, mint enyhén zárlatos, régi konnektorban a percegés, halkult. Csakhogy a Szörny nem halkult el soha egészen, mi több, az utóbbi hónapokban mind követelőzőbb óhajai egyre inkább parancsszóvá duzzadtak, s végül, ahogyan nem is remélhette, hogy másképp alakulhat majd, megadta magát. Született Halmai Albert immáron maga volt A Vérszomjas Tigrisszörny, s most hát, párszor már engedve harcias, éhes bömbölésének, meg se próbált nagy levegőket venni, csak át-

adta magát az erősebb akaratnak, s ennek jegyében benyitott a hálósobába. Véletlenül a konyha volt, de hát honnan is tudhatta volna, először járt itt. Rémeset bömbölt erre A Vérszomjas Tigrisszörny, olyasformát, hogy ő ezt már végképp nem tűrheti, hogy ez a született Halmai Albert, akibe idestova öt éve költözött, s azóta súgja neki, mit hogyan tegyen, ilyen egy amatőr, szerencsétlen, pipogya, hogy még a hálósobát sem találja meg, ahol bizonyára megleli a kiszemelt prédát, ha egyszer nem a nappaliban tartózkodott. Született Halmai Albert lelkében, mióta azt a szorongás és a félszegség helyett immár a megfellebbezhetetlen Vérszomjas Tigrisszörny lakta, kételynek nem volt helye. Eszébe nem mert volna jutni, ami egyébként jutott volna, hogy Strál Zsolt professzor, akiről azt sem tudta, kicsoda, micsoda, csak hazáig követte azt a szelíd szemű, jámbor képét, mióta meglátta a vegyesboltban, hogy véreben megfürdethesse A Vérszomjas Tigrisszörnyet, netán letört állkapcsával zúzhassa szét teste maradékát, ahogyan csak a Szörnynek kedve támad majd eljátszani vele, szóval hogy mi van, ha Strál Zsolt, míg ő és a Szörny megvárták az éjjelt, talán valahogy, hogy, hogy nem, észrevétlenül mégis elment újra hazulról, s most az üres lakásban settenkedik ő, A Vérszomjas Tigrisszörny, szégyenszemre, szobáról szobára villanyt gyűjtve. S mivel e kétely csak született Halmai Albertként merülhetett volna föl benne, de ő már rég más sem volt, mint A Vérszomjas Tigrisszörny, s nappal, mikor a fenevad épp jóllakva szundított, s épp nem vadászott, csak ő, a Szörny tett úgy, mintha született Halmai Albert volna, s még véletlenül sem fordítva, rezzentelen, biztos mozdulattal nyitott be, ragadozóhalksággal, valahára végre a hálósobába. Villanyt gyűjtött itt is, mint minden szobában, elvégre A Vérszomjas Tigrisszörnynek nincs félnivalója, nem kell bizonytalannak lennie akkor sem, ha prédája a hirtelen villanyfényre ébredve el akarna futni. Erősebb, gyorsabb nála. Mindenkinnél. Csúcsragadozó. Szörnyisten. Az ágy üres volt. Pech. Micsoda baromság, méghogy Vérszomjas Tigrisszörny. Meg Strál Zsolt, amiből majd csak a vak nem következteti ki, hogy a Strál az Sugár, onnan pedig már végképp adja magát, hogy csak megfordította az ábécét. Hogy a Strál Zsolt az Sugár Ádám. Aztán majd az isten se mossa le róla, hogy jobb esetben csak gúnyolódott, rosszabb esetben nemcsak hogy a vesztét akarta rettentő feljebbvalójának, de akkor még volt olyan merész, hogy publikálja is ezt. Így, felismerhetően. Lesz, persze, nyilván, akinek ez tetszik, aki érzi mindebben a finom iróniát – de valóban, van benne egyáltalán? Mi van, ha mindez nem úgy van, ahogy ő elképzeleli? Ha ez nem is ironikus, avagy nem úgy, ahogy valóban lennie kéne. Ha az egész erőltetett, olcsó és modoros. Eleve, hogy

itt viccelődik. A Sugár Ádám, az a roppant elme, glóriás hólyag, bezzeg, arról írna valami elvont, éteri szépségű szösszenetet, hogy ez sem, még ez sem úgy van, ahogy van, meg nem is máshogy, egyszerűen nem úgy, ahogy azt bármi ilyen nímánd, mint például ő, el tudná képzelni. De persze a Sugár Ádám eleve nem foglalkozna ilyesmivel. Saját magával. Vagy pláne övele! A Sugár Ádám az episztemológiai kételyekkel foglalkozik, végső kérdésekre világít csak rá roppant elméje reszketeg gyertyafényével, akár ha barlang volna a világ, s az övé a szellem egyedüli világa. S tudja, most is tudja, miközben ezeket gondolja végig, hogy a Strál, na, Sugár Ádám, az természetesen még ezt is jobban tudná őnála. A Sugár Ádámot undorítaná, a Sugár Ádámot megbotránkoztatva vérigsértené még a feltételezés is, hogy ez a földhözragadt, ez a disznósajtgondolkodású, ez a primitív szeminaristája, aki ilyesféle világi hívságokkal tengeti még azt a kevéske szellemi erejét is, mely megadatott neki, hogy az feltételezné, hogy lehetne kettejüknek egy közös gondolata. Azaz dehogya! Csak egy közös észlelete, arról két – természetesen különböző – véleménye. Nem az a kérdés, hogy a Sugár Ádámé lenne a helyes, az egyedüli jó, pontos, árnyalt és felvilágosult vélemény, s miközben az az lenne, ő valami varangyformaságként vartyogna csak, ahogy az ilyen hozzá hasonlatos, otromba tompaságú lények tehetik egy Sugár Ádám kaliberű elme büvkörébe ormótlankodva, nem is ez! Hanem hogy ők bármit egyaránt, mindketten, észlelni tudnának. Ugyan! Pfúj. Még hogy a Sugár Ádámnak ahhoz a fennkölt tekintetéhez az övé fel tudna emelkedni a ritkás oxigénsűrűségű szférákba, hogy onnan lenézve a pondrókra, tetvekre és varangyokra (bárki másra, lényegében), jó vicc – gondolná a Sugár Ádám erre; gondolja ő. És emiatt, éppen emiatt valahogy mégis kedve támadt továbbgondolni a fejben már szégyenkezve, akár macska az alomban, el is kapirgált, kis szájalmas történetet. Na jó, sóhajtott, és nekiveselkedett. Aztán lerogyott az ágy melletti, kényelmetlen küsszékre. Előtte aszketikus szigorúságra valló íróasztal, rajta könyv- és jegyzethalom, melynek tanúbizonysága szerint ugyancsak semmi sem, még nem is úgy van, ahogy a roppant könyvtár szerint nem úgy van, ahogy, de még úgyabban sem úgy. De erre, lévén nem annyira valamirevaló intellektus, ügyet sem vetett. Helyette egészen elcsüggedt. Mikor egy szobányi távolságból véccélehúzást hallott, egyszerűen arra eszmélt, hogy az imént, még csüggedtségében, hogy, hogy nem, elszundíthatott benne a csalódott, róla már lassan végképp lemondani készülő Vérszomjas Tigrisszörny, de most, meghallván a préda neszezését, egyszerűen újra vérbő gyilokvággyal ébredt pillanatnyi elmerengtéből. Rettentő pofazacskójában már szinte érezte a meleg, ragadós, fémes vörös-

séget, lelki állkapcsában hallotta már roppanni a csontokat, a tépődő bőr semmivel sem összekeverhető taktilikáját várta már, fülében dübörgő pulzussal, újra megtapasztalni. Csináld, rivallta a nélküle oly félszeg született Halmai Albertnek, csináld! Gyerünk! Pattanásig feszült közös testükben minden csak sejteni vélt porcikájuk, mikor pár álmoskás slattyogás közelebb érésevel, végre-valahára, halk sunyisággal megnyikordult a hálószoobaajtó. Strál Zsolt egy pillanatra megriadt, belépő mozdulatát gyorsan mint-ha magába akarta volna szívni, elvégre minden elmélyült kételye dacára, bár nyilván, tekervényes gondolkodása szerint ez sem teljesen úgy volt, ahogy azt a józan paraszti észre redukált átlagember hinné, azért valami magas, izmos és igen zavart tekintetű alak mégiscsak ott állt az ágya és szigorú aszkézist tükröző íróasztala között, egészen megfeszült porcikákkal. Juj, hagyta el egy inkább csak sügött-lehelt morféma Strál Zsolt hitetlen ajkát. Meg valami afféle, kivételesen nem átvitt, filozófiai értelemmel átítatott s nem is csupán retorikai kérdés, melyből valami afféle pánikérdeklődés zagyvált szövegtörmeléke próbált volna kigubancolódni, miszerint úristen, ki maga, mit keres itt, ne bántson, jézusom, takarodjon, rendőrt hívok, kegyelem! Ölj! Gyerünk! Vrrroááááhh, vagy valami effélét utasított ezenközben A Vérszomjas Tigrisszörny született Halmai Albertnek, aki ez idáig, ilyen helyzetekben, pár hetente, mikor már végképp nem bírta kordában tartani a Szörny csillapíthatatlan étvágyát, tudatának egészét kényelmesen átengedve neki, rendre engedelmeskedett is. Hogy viszont épp most mi lelte, nemcsak ő, de még a megfellebbezhetetlen Vérszomjas Tigrisszörny sem érthette. Mire vársz?! Mozdulj! Ölj! Ölj, ölj, ölj! Hiába visította velőtrázó, hörgő nyávogással. Semmi. Született Halmai Albert olyannyira megdermedt, leblokkolt, hogy attól még szinte A Vérszomjas Tigrisszörny is megszeppent. De legalábbis tanácstalanul elhallgatott, mert hát ilyet azért még ő sem pipált. Én... Én... Elnézést. Ennyit bírt kinyögni született Halmai Albert nagy nehezen, az egészséges arcszínét és szelíd határozottságú hangját is lassan visszanyerő Strál Zsoltnak. Mit keres itt? Ki akar rabolni? Meg akar ölni? Ilyeneket nem kérdezett Strál Zsolt, mert hát, talált vissza önmagához, mégiscsak méltatlan volna hozzá, hogy pont ő, egy Strál Zsolt, minden megrendítő episztemológiai kételyek kételyezője állítson (hát még kérdezzen?!) ilyen bornírt egyértelműségeket. Hozol vagy viszel?, kérdezte, született Halmai Albertet végleg megdermesztve, leglágyabb, szelídebb tanári hangnemében. Hogy...? Mi? Strál Zsolt nem részletezte – mégiscsak... –, inkább közelebb lépett egyet. Majd még egyet-kettőt, s a pedagógiai fölény minden tekintélyével, könnyedén leült az ágyra. Maga mellé

mutatott. A már egészen sóbálványszerű született Halmai Albert, hiába bömbölt fülében torkaszakadtából A (mintha egyre távolabbról vagy mélyebbről hallatszó) Vérszomjas Tigrisszörny, mágnesezett engedelmességgel tottyadt le mellé. Adsz vagy kapsz? Született Halmai Albert értetlenből nézett, mint bármely korábbi prédája, állkapcsának törése, orrcimpái cincálása, ujjai kireccsentése közepette. Engedsz vagy elrendelsz? Született Halmai Albert olyasmit érzett, amiről már egészében el is felejtette az elmúlt években, hogy érezhető. Félt. Leesett állú csodálattal, piromkodva, akár ha tisztítótűzbe mártogatnák, s kongó fejét pislogással legyezve, mint az egyszeri bárány, aki filozófiai konzíliumba toppant hirtelenjében, de főleg és leginkább mégiscsak valami félelemszerű furcsaságot érzett. Tessék? Én... én... A Vérszomjas Tigrisszörny erre már egészen mélyről, mintha lefolyóban süllyedne, csalódott, tehetetlen dühvel tombolt, miközben halkán és szívszorítón, vértelenné összeszorított ajkakkal, egész testében rázkódva született Halmai Albert diszkrétan elsírta magát. Én nem vagyok mégsem. Méltó. Én azt hittem. Én azt hittem, tudok. Én azt hittem, alkalmas. Igen, bólintott Strál Zsolt, mert hát mégiscsak mi mást bólinthatott volna erre. Nyájás tekintete kifürkészhetetlen égboltját merőn rászegezte az egészen összeszűkülve könnyedző született Halmai Albertre. Hát persze. Én meg akartam. Meg akartam. Tudom, suttogta Strál Zsolt. Én meg akartam ölni magát. Én meg... Jaj, sikkantott fel erre Strál Zsolt pupillájának önkéntelen, pillanatnyi kitágulása. Hogyne. Értem. De a kérdés nem ez. Nem? Brühühühűű, taknyodta össze erre már fél arcát szegény született Halmai Albert. Én próbáltam. Én tényleg. Elhiszem, hazudta Strál Zsolt. Én tényleg mindent. De nem megy! A kurva életbe, vágott a rugóktól döngve csattanókat az ágyra, nem megy! Én képtelen. Hát persze. A kérdés az, hogy jössz vagy érkezel-e, duruzsolta oktatói negédességgel Strál Zsolt. Én... Én már azt sem tudom, fakadt ki a valahai Vérszomjas Tigrisszörny. Én egészen... Már nem értem. A tigris! A tigris mondta! Ezzel mindannyian így vagyunk, fojtott el egy ásítást fegyelmezett arcüregében Strál Zsolt. Most akkor mit tegyek? Legközelebb, bűgta Strál Zsolt. Nem az a kérdés, hogy próbálkozunk-e. Az, hogy ha sikerrel járunk, kinek érte meg. Igen. Született Halmi Albert végre visszanézett rá. Igaza van!, pattant fel. Megfeszítette óriás, szörnyű teste minden egyes porcikáját. Nem is akkora baromság ez, gondolta, és egészében felragyogott bensejében. Akár hirtelen gyűjtött, sugárzó csillár vagy sebtiben felcsapott, bonyolult könyv, világló Macskaszeme diadalmasan fénylett fel az éji szoba kétes félhomályában.